

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-02-20

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson, f.d. regeringsrådet Lars Wennerström och justitierådet Per Virdesten.

Olagligt statsstöd

Enligt en lagrådsremiss den 7 februari 2013 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler,
2. lag om ändring i lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Jan Stockhaus, biträdd av kanslirådet Fredrik Nordenfelt.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler

Allmänt

I lagrådsremissen föreslås en ny lag om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Lagen handlar främst om återkrav och återbetalning av s.k. olagligt stöd. Den innehåller både regler med materiellt innehåll och sådana som innebär upplysningar om vad som redan gäller enligt framför allt EU-rätten. De materiella reglerna avser främst processuella bestämmelser om rättegången och förfarandet i mål om tillämpning av lagen (7–11 §§). Bestämmelserna om återkrav och återbetalning av olagligt stöd är till stor del rena upplysningar om skyldigheter som redan framgår av praxis från EU-domstolen.

Det kan diskuteras om det är lämpligt att på detta sätt i lag reglera sådana skyldigheter som redan får anses gälla enligt EU-rätten. Att det är lämpligt att göra på det sättet i det här lagstiftningsärendet motiveras i remissen med att det inte är helt lätt att i EU-domstolens praxis utläsa vad som gäller och att det därför av tydlighetsskäl är motiverat att skyldigheterna återges i svensk rätt. Under förutsättning att det klart framgår att det är fråga om upplysningsbestämmelser finns det enligt Lagrådets mening inte skäl att avstyrka en sådan lagstiftningsteknik. Det kan tvärtom vara lämpligt att, som också framhållits av ett flertal remissinstanser, på detta sätt i lagtext klargöra för alla aktörer inom detta område vad som gäller.

1 och 2 §§

Definitionen av ”stöd” i 2 § framstår som överflödigt med hänsyn till

innehållet i 1 § och bör kunna utgå. Definitionen av olagligt stöd kan formuleras om och flyttas till ett andra stycke i 1 §. Följande paragrafer får numreras om samt övergångsbestämmelse 3 justeras.

4 §

Paragrafen återger, som också påtalas i remissen, endast vad som följer av EU-rätten och bör därför omformuleras som en upplysningsbestämmelse, förslagsvis så:

4 § Den som har tagit emot olagligt stöd ska enligt EU-rätten betala tillbaka stödet, om inte återbetalning enligt unionsrätten får underlåtas.

5 §

Enligt vad som framhålls i remissen finns en på unionsrätten grundad skyldighet för den som fått olagligt stöd att betala ränta på stödbeloppet i enlighet med vad som regleras i paragrafens första stycke. I denna del framstår paragrafen därför som en ren upplysning rörande gällande unionsrätt, något som också bör framgå av lagtexten.

Vad gäller ränteberäkningen är avsikten att den ska vara densamma oavsett om återbetalningen är beroende av om kommissionen fattat ett beslut eller inte. Bestämmelsen om hur räntan ska beräknas är därför såväl en upplysning om gällande unionsrätt som en nationell ränteberäkningsregel.

Mot bakgrund av det nu anförda bör paragrafen ges följande lydelse:

5 § Av EU-rätten följer att den som ska betala tillbaka ett olagligt stöd ska betala ränta på stödbeloppet från den dag då stödet stod till

stödmottagarens förfogande till den dag då stödet betalas tillbaka. Om Europeiska kommissionen beslutar att ett olagligt stöd är förenligt med den inre marknaden följer av EU-rätten att stödmottagaren ska betala ränta på stödbeloppet från den dag då stödet stod till stödmottagarens förfogande till den dag då Europeiska kommissionen meddelar beslutet.

I kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2003 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget finns bestämmelser om beräkning av ränta. Bestämmelserna ska tillämpas även i fall då kommissionen inte fattat något beslut i ärendet.

6 §

Bestämmelsen i artikel 15.2 i tillämpningsförordningen reglerar endast preskription av kommissionens befogenheter. Avsikten är att de ska tillämpas också på stödgivarens fordran på återbetalning av olagligt stöd och således komplettera bestämmelserna i 5 § preskriptionslagen. Eftersom första meningen i förslaget är utformad endast som en upplysningsbestämmelse föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

6 § Preskription av en fordran som avser återbetalning av olagligt stöd avbryts, förutom på de sätt som framgår av 5 § preskriptionslagen (1981:130), på det sätt som avses i artikel 15.2 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget.

7 §

I 7 § anges att en stödgivare som gett olagligt stöd får väcka talan enligt den föreslagna lagen mot stödmottagaren om återbetalning av stödet. Enligt vad som framkommit vid föredragningen är avsikten att markera att endast stödgivaren får väcka talan med stöd av denna lag. Detta bör förtydligas genom att ordet "endast" infogas. Bestämmelsen påverkar inte den rätt tredje man kan ha att väcka talan på grund av genomförandeförbudets direkta effekt.

8–11 §§

Lagrådet föreslår att de föreslagna 8–11 §§ disponeras om med 10 § som inledande paragraf. 11 § kan tillföras 8 § som ett tredje stycke.

Paragraferna kan förslagsvis lyda som följer:

Handläggning av mål om återbetalning av olagligt stöd

8 § I mål om återbetalning av olagligt stöd enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten.

Interimistiska beslut

9 § Rätten får besluta om omedelbar återbetalning av olagligt stöd och om omedelbar betalning av ränta på sådant stöd, om käranden visar sannolika skäl för sin talan.

I fråga om beslut enligt första stycket tillämpas 15 kap. 5 § andra–fjärde styckena samt 6 och 8 §§ rättegångsbalken.

Beslut enligt första stycket får överklagas särskilt.

10 § Betalning enligt 9 § ska ske till Länsstyrelsen i Stockholms län. Belopp som betalats till länsstyrelsen ska utan dröjsmål göras räntebärande. När en dom som avser talan om återbetalning har vunnit laga kraft, ska länsstyrelsen betala ut beloppet jämte ränta till stödgivaren i den mån talan har bifallits och till svaranden i den mån talan har lämnats utan bifall eller målet har avskrivits.

De föreslagna 12–15 §§ får numreras om och övergångsbestämmelse 3 justeras utöver vad som följer av förslaget att låta 2 § utgå.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.